

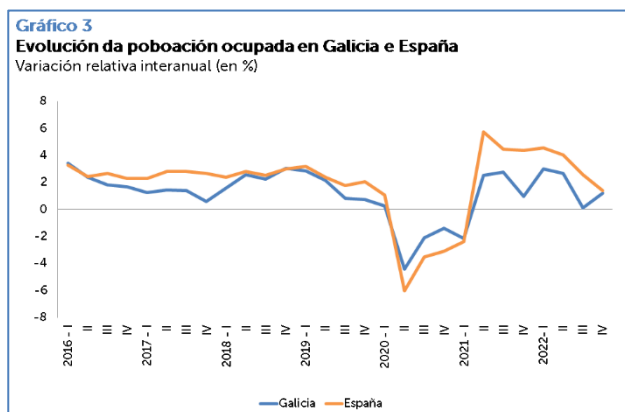
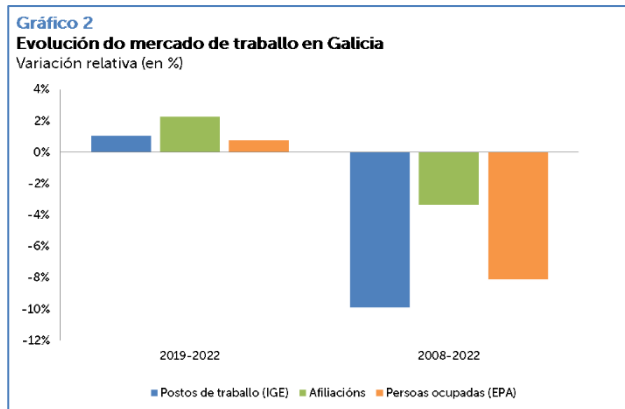
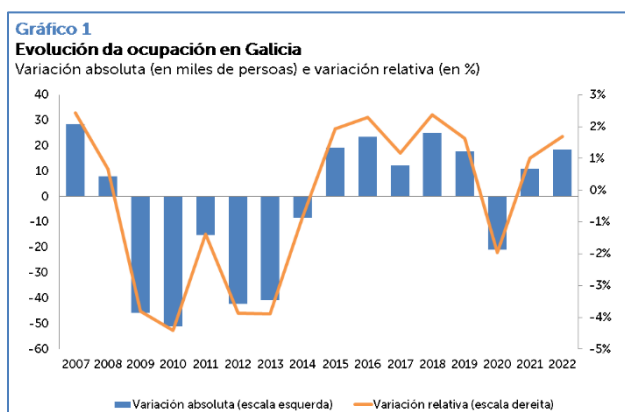
I. Mercado de traballo

- En 2022 a economía galega recupera o nivel de ocupación prepandemia. O incremento na ocupación foi máis intenso para as mulleres que para os homes.
- A pesar da intensa recuperación da ocupación durante o bienio 2020-2022, Galicia segue lonxe dos niveis de emprego de 2008.
- A taxa de emprego en Galicia continúa sendo inferior á do conxunto de España, en gran medida condicionada por unha poboación galega máis envellecida.
- O emprego autónomo reduciuse nos dous últimos anos.
- A taxa de temporalidade acada valores mínimos despois da última reforma laboral.
- O emprego a xornada parcial aumentou de maneira moi considerable, o que pon en dúbida a calidade do emprego creado nos últimos dous anos.
- A ocupación creceu nos servizos (aínda que a hostalería mesmo non conseguiu recuperar o emprego prepandemia), pero redúcese en agricultura e industria.
- A ocupación sobe entre a poboación con estudos superiores.
- Obsérvase un forte incremento da ocupación entre a poboación estranxeira no último ano.
- Aumento do peso dos traballadores en idade avanzada (55 e máis anos). O relevo xeracional é un dos principais retos a curto e medio prazo.

Introdución

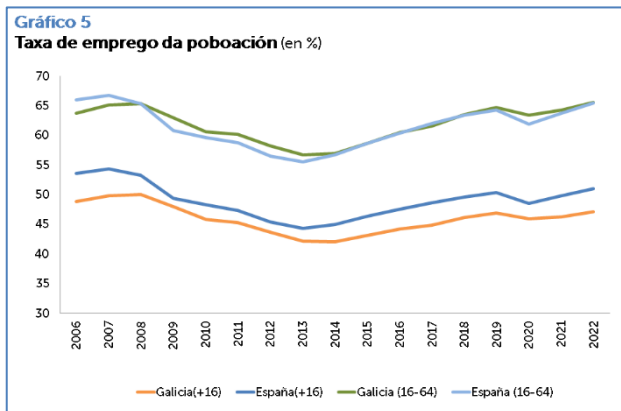
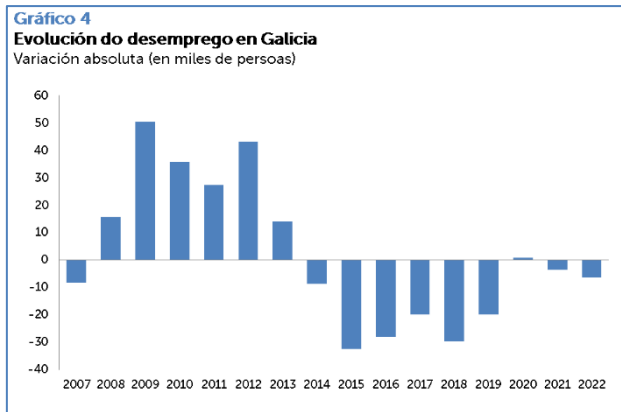
Tras a intensa redución na ocupación provocada pola pandemia (20.950 ocupados en 2020, gráfico 1), a recuperación do mercado laboral nos dous anos seguintes permitiu superar o nivel de emprego anterior ao comezo da pandemia. A enquisa de poboación activa (EPA) do Instituto Nacional de Estatística (INE) estima que entre 2020 e 2022 a ocupación en Galicia aumentou en case 30 mil persoas, compensando claramente a perda rexistrada en 2020. Esta intensa recuperación devolve a economía galega a unha senda de crecemento iniciada en 2015 e só interrompida pola pandemia.

O bo comportamento do mercado laboral desde 2020 reflíctese tamén nas cifras de afiliacións do Ministerio de Inclusión, Seguridade Social e Migracións e nos datos avanzados da estimación de postos de traballo da contabilidade trimestral do Instituto Galego de Estatística. Porén, a pesar da forte recuperación da ocupación durante este período, Galicia segue lonxe dos niveis de emprego de 2008 (gráfico 2).

A variación absoluta da ocupación trimestral en termos interanuais (gráfico 3) permite visualizar a evolución da pandemia en relación coa intensidade do impacto sobre o emprego. Tras o notable efecto inicial, e a medida que as restricións se ían relaxando, a perda de ocupación reduciu a súa forza. As novas restricións impostas como consecuencia da terceira onda no primeiro trimestre de 2021 reflíctense no cambio de tendencia na perda de ocupados que volve medrar no primeiro trimestre. Desde ese momento a recuperación do emprego é intensa en termos interanuais. Nos trimestres posteriores ao inicio da pandemia a sensibilidade do emprego en Galicia é inferior á observada no conxunto de España, en parte condicionada pola resiliencia da actividade turística rexistrada en Galicia e noutros territorios do norte de España. A especialización en turismo interior, libre de restricións de mobilidade en 2020, favorece ese menor impacto. En 2021 e 2022 coa recuperación das viaxes internacionais, o efecto positivo sobre a ocupación en Galicia e nos territorios do norte é en xeral inferior ao observado no conxunto de España.

Non obstante, aínda que a perda de ocupación en 2020 foi moi alta a causa da pandemia, o incremento no número de desempregados foi moi inferior á destrución de emprego (gráfico 4). Esta asimetría mantense en 2021 e 2022 e neste último ano a redución no desemprego foi significativamente inferior ao aumento na ocupación (gráficos 1 e 4). Como é ben coñecido, a evolución do desemprego non só depende da creación ou destrución de postos de traballo. A dinámica da poboación activa desenvolve un papel salientable. De feito, o crecemento na poboación activa durante 2021 e 2022 amorteceu o efecto da notable subida na ocupación sobre o desemprego. Entre 2020 e 2022 baixa a cifra de desempregados en 10 mil persoas, mentres a

comparacións internacionais adóitase facer referencia á taxa de emprego nun determinado intervalo de idades.

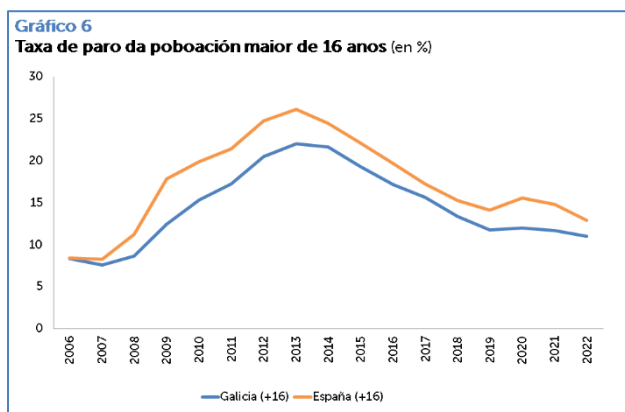
Como observamos no gráfico 5, Galicia amosa unha taxa de emprego claramente inferior á española cando consideramos todos os potenciais traballadores, mentres que a situación sería similar cando concentramos a análise na poboación entre 16 e 64 anos.

En síntese, a situación do mercado laboral é relativamente similar entre ambas as economías cando temos en conta só o intervalo de idade de 16 a 64 anos, pero é moi diferente cando consideramos toda a poboación potencialmente ocupada; o que está relacionado de forma directa co diferencial existente no peso da poboación maior de 64 anos entre Galicia e o conxunto nacional. Podemos concluír exactamente o contrario cando a base da comparación entre as dúas economías é a evolución da taxa de paro. Como amosa o gráfico 6, malia que existe certa converxencia, a taxa de paro do conxunto de España supera en todo o período analizado a taxa de paro galega. Neste caso, o diferencial entre considerar o conxunto de

ocupación sobe en case 30 mil. É importante destacar que nesta recuperación do mercado de traballo son as mulleres as principais protagonistas. A poboación ocupada medra en case 24 mil mulleres, cunha redución do número de desempregadas só de 5 mil, debido ao forte incremento da participación laboral feminina. No caso dos homes, a poboación activa mantense constante e, desta forma, o aumento na ocupación trasládase directamente a unha redución do desemprego da mesma magnitude.

Polo tanto (figura 1), a taxa de paro en Galicia entre 2020 e 2022 caeu nun punto porcentual, pasando do 12,02% ao 11,02%. A poboación activa creceu en 19.500 persoas, case na súa totalidade mulleres; mentres que a ocupación subiu en 29.500, o que supón unha diminución de 10 mil desempregados.

Como resumo da evolución recente do mercado laboral estudamos a dinámica da taxa de emprego. Aínda que a taxa de paro é o indicador laboral máis habitual nas análises, a taxa de emprego é o indicador máis adecuado para avaliar a saúde do mercado laboral. Recordemos que a taxa de emprego mide a porcentaxe de poboación en idade de traballar que ten emprego. É dicir, relaciona a poboación que efectivamente está traballando coa poboación total que podería estar traballando. Deste xeito, ofrece unha visión máis completa da situación laboral en comparación coa taxa de paro. Unha taxa de emprego alta asóciase cun mercado laboral saudable e cunha maior estabilidade. En calquera caso, como ocorre con outras taxas relevantes, este indicador non achega información sobre a calidade dos empregos, a súa remuneración ou as condicións laborais existentes. Cando analizamos esta taxa debemos ter en conta o impacto da estrutura demográfica. Canto maior sexa o peso da poboación de máis idade nunha sociedade, a taxa de emprego será menor. Para evitar problemas nas

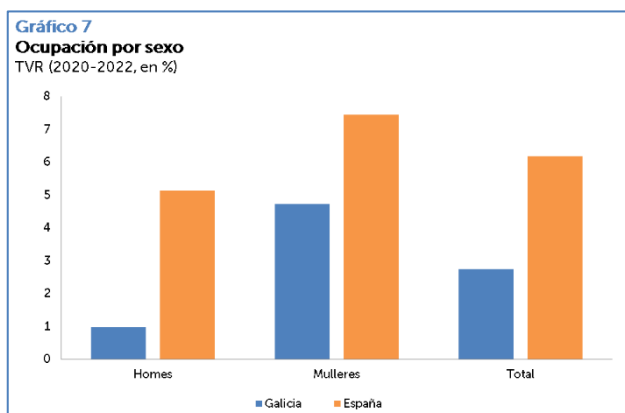

paro, pero supón unha maior carga social e económica para a poboación ocupada (en 2022, por cada ocupado galego existen 2,12 persoas maiores de 16 anos, mentres que en España esta cifra é significativamente menor, 1,95 persoas).

O comportamento do emprego

Segundo os datos da EPA, entre 2020 e 2022 a ocupación en Galicia medrou en 29.500 persoas de media anual, un 2,75% máis que o valor de 2020 (gráfico 7). En España a recuperación da ocupación foi moito máis forte, dobrando a variación galega (6,19%). O feito de que a intensidade da perda de emprego pola pandemia en Galicia fose relativamente menor que en España explica parte deste diferencial. É importante destacar as diferenzas por xénero na recuperación do emprego en ambas as economías, favorable ás mulleres e moito máis marcada no caso galego.

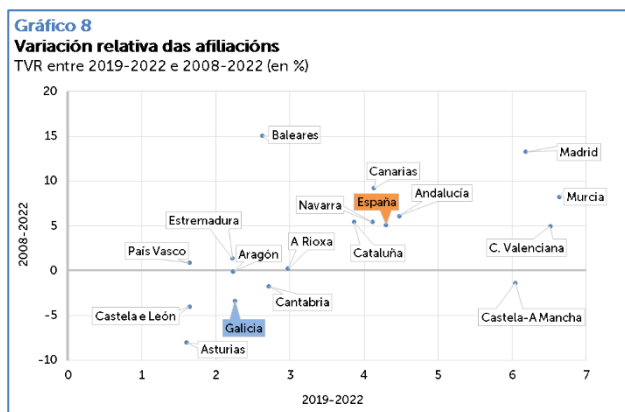
A lenta recuperación do emprego en Galicia confirmase á marxe da fonte de información utilizada (ocupación da EPA, afiliación á Seguridade Social ou postos de traballo da estimación de contas trimestrais).

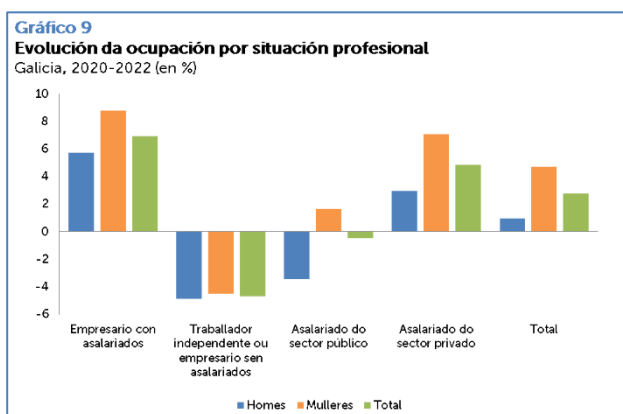
poboación ou só o intervalo de 16 a 64 anos non é significativo, xa que a maior parte da poboación con 65 ou máis anos é inactiva e, polo tanto, non se ten en conta no cálculo da taxa de paro.

En consecuencia, o aparente bo resultado en termos de taxa de desemprego da economía galega é resultado directo dunha baixa participación laboral, moi condicionada por unha poboación máis envellecida (en 2022, a taxa de actividade galega dos maiores de 16 anos é case 6 puntos porcentuais menor que a española). Menos participación facilita un mellor resultado laboral en termos de taxa de

En concreto, no gráfico 8 pode apreciarse, comparando a evolución do número de afiliacións en dous períodos de tempo (2019-2022 e 2008-2022), que Galicia en 2022 aumentou o número de afiliacións en relación ao ano 2020 (como todas as comunidades autónomas), pero non logrou recuperar o nivel de afiliacións existente en 2008. Só as comunidades autónomas do norte máis envellecidas (Asturias, Galicia e Castela-León) xunto con Castela-A Mancha están en 2022 por debaixo do nivel de afiliacións de 2008; moi lonxe da dinámica observada polo conxunto nacional e as comunidades autónomas máis dinámicas (Balears, Madrid e Canarias). As conclusións son moi similares se utilizamos o nivel de ocupación estimado pola EPA; neste caso Galicia presenta unha dinámica aínda máis débil.

A feble recuperación da ocupación dos homes (un 0,97% neste período de dous anos) está directamente relacionada coa perda de ocupación no sector público (gráfico 9). Mentres os asalariados do sector privado creceron con intensidade durante o período 2020-2022 (2,95%), os do sector público reducíronse nun 3,44%. Outro elemento destacable é a perda de ocupación entre os empresarios sen asalariados ou traballadores independentes, tanto mulleres como homes, algo

neira considerable a taxa de temporalidade no mercado de traballo galego, acadando no primeiro trimestre de 2023 un mínimo histórico, o 16,4%); (4) o forte aumento no emprego a xornada parcial; (5) por sectores económicos, a ocupación crece nos servizos (aínda que a hostalería mesmo non conseguiu recuperar o emprego prepandemia), pero baixa en agricultura e industria; (6) a subida da ocupación entre a poboación con estudos superiores e (7) o elevado incremento da ocupación entre a poboación estranxeira, especialmente no ano 2022.

Cadro núm. 1
Evolución da ocupación en Galicia segundo a EPA
Taxas de crecemento interanuais (en %)

	2018	2019	2020	2021	2022
Ocupación	2,4	1,6	-1,9	1,0	1,7
Homes	2,1	2,0	-0,9	0,4	0,6
Mulleres	2,7	1,2	-3,1	1,7	3,0
Ocupación segundo relación laboral					
Asalariados	4,2	1,8	-1,1	0,9	2,7
Por duración de contrato					
Indefinidos	4,9	2,0	2,1	0,3	9,7
Temporais	2,6	1,5	-10,2	2,8	-18,8
Por duración de xornada					
Xornada completa	4,1	1,1	0,5	0,7	2,2
Xornada parcial	5,1	6,2	-9,5	2,2	5,8
Non asalariados	-4,4	0,7	-5,3	1,5	-2,5
Ocupación por ramas de actividade					
Agricultura	-9,6	-1,9	3,6	-2,6	-1,0
Industria	-1,3	6,2	1,7	-6,4	-1,9
Construción	1,1	4,2	7,1	-3,2	1,2
Servizos	4,5	0,7	-4,1	3,6	2,8
Hostalería	5,1	2,1	-13,1	-10,1	9,5
Actividades sanitarias e servizos sociais	8,1	7,6	0,6	3,2	-0,3
Ocupación por nivel de formación					
Estudios primarios	-8,9	-31,2	-15,2	-13,1	0,8
Estudios secundarios. 1ª etapa	-0,5	2,3	-3,8	-2,3	-1,0
Estudios secundarios. 2ª etapa	7,8	3,1	-5,7	0,0	2,3
Estudios altos (ed. superior)	2,8	3,6	2,3	4,4	3,1
Ocupación por nacionalidade					
Nacionais	2,1	1,2	-2,2	1,1	0,7
Estranxeiros	9,0	11,5	4,9	-0,8	22,6

Fonte: Elaboración propia a partir de EPA, INE e IGE.

que se repite tamén para o conxunto da economía española. Antes da pandemia, en 2019, este colectivo supoñía o 10,34% da ocupación en España e o 13,11% en Galicia; en 2022 pasaron a ser o 9,99% da ocupación en España e o 11,73% en Galicia.

Entre os aspectos máis relevantes do comportamento da ocupación desde 2020 (cadro 1) destacamos os seguintes: (1) o incremento da ocupación máis intenso para as mulleres que para os homes; (2) a redución no número de traballadores autónomos; (3) a importante caída no emprego temporal (o efecto da reforma laboral parece ter cumprido o obxectivo proposto e reduciu de ma-

Galicia difire do conxunto de España non só na intensidade da recuperación da ocupación senón tamén en relación aos segmentos do mercado de traballo que se están vendo máis afectados. En concreto, a diferenza do conxunto de España, o crecemento da ocupación estase a producir entre os asalariados nos servizos privados (100% en Galicia fronte ao 80% en España). Este incremento en Galicia concéntrase no comercio e na rama de información e comunicación. En España, o principal impacto prodúcese en hostalería e restauración, que suman case o 20% do aumento do emprego, mentres que en Galicia, como xa comentamos, a hostalería e restauración aínda non recuperou o nivel de ocupación prepandemia. Outras importantes diferenzas son a subida do emprego público en España fronte á redución en Galicia; o enorme diferencial na xornada laboral dos novos ocupados (o 44,1% do incremento do emprego en Galicia é a tempo parcial fronte a só o 5,1% de España) e a subida da ocupación entre os estranxeiros (do crecemento da ocupación entre 2020 e 2022 en Galicia, o 37% son estranxeiros fronte ao 23% en España).

Evolución do desemprego

Segundo os datos da EPA, entre 2020 e 2022 o desemprego en Galicia descendeu en 10 mil persoas, 5.100 homes e 4.900 mulleres. En termos relativos, a redución foi importante (un 6,82%), aínda que lonxe da experimentada no conxunto de España (14,34%). A creación de emprego durante este período foi moito máis intensa cuantitativamente, pero a incorporación de activos (case na súa totalidade mulleres) diminuíu o seu potencial impacto sobre o desemprego. De feito, o incremento no número de mulleres activas deixa case sen efecto o intenso crecemento da poboación ocupada feminina sobre a evolución do desemprego e as súas taxas máis representativas. Cun aumento da ocupación feminina que case dobra o observado entre os homes, a brecha de xénero na taxa de paro non se acorta senón que incluso medra (cadro 2).

Cadro núm. 2

Evolución do desemprego segundo a EPA

Taxas de variación (en %) e niveis (en %) da poboación activa de cada categoría

	2018	2019	2020	2021	2022
Desemprego	-15,2	-12,1	0,6	-2,5	-4,5
Homes	-18,3	-13,1	0,6	-2,6	-4,9
Mulleres	-12,1	-11,1	0,5	-2,3	-4,1
Taxa de paro	13,3	11,8	12,0	11,7	11,0
Por sexos					
Homes	12,4	10,7	10,9	10,6	10,1
Mulleres	14,4	12,8	13,3	12,8	12,0
Por idades					
De 16 a 19 anos	57,1	58,5	47,6	41,4	45,0
De 20 a 24 anos	38,3	31,3	29,8	25,5	31,2
De 25 a 54 anos	16,7	15,1	12,7	11,3	11,7
55 e máis anos	12,7	12,8	11,2	9,9	8,9
Por nivel de formación					
Estudios primarios	26,5	28,0	23,8	22,9	23,7
Estudios secundarios. 1ª etapa	16,9	14,5	13,9	13,7	13,3
Estudios secundarios. 2ª etapa	13,6	13,0	13,1	13,1	12,8
Estudios altos (ed. superior)	8,9	7,7	9,4	9,0	8,1
Taxa de paro de longa duración	5,9	4,6	4,1	4,8	4,2
Homes	5,2	3,9	3,5	4,1	3,7
Mulleres	6,5	5,3	4,7	5,5	4,7
Incidencia paro de longa duración	50,5	44,8	38,9	46,5	43,5
Homes	49,3	43,4	38,4	45,1	42,6
Mulleres	51,5	46,3	39,4	47,8	44,4

Fonte: Elaboración propia a partir de EPA, INE e IGE.

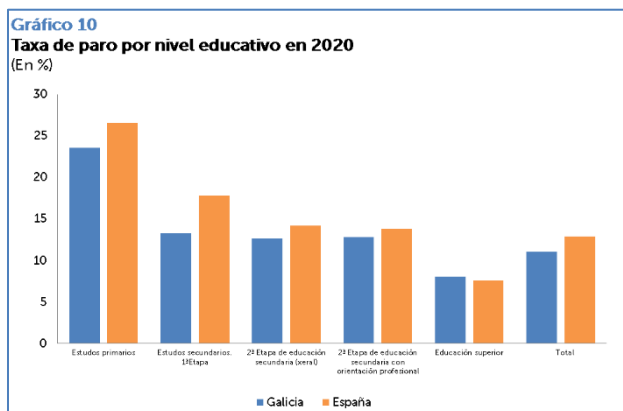
Por idades, a evolución do emprego e a actividade foi positiva para todos os tramos, en particular para os de máis idade (maiores de 45 anos), coa excepción do intervalo de 35 a 44 anos. A perda de ocupación e actividade neste grupo é unha consecuencia directa dunha estrutura de poboación envellecida e reflicte a forte caída da natalidade en España e Galicia durante o período 1980-1987, non compensada coa chegada de inmigrantes. A perda de activos é tan elevada que, malia que a ocupación diminúe tamén de forma significativa, o número de parados neste tramo de idade redúcese tamén de forma relevante.

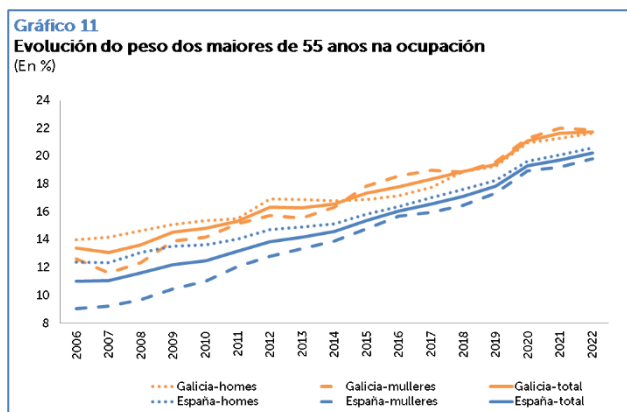
Por último, a evolución do desemprego por niveis educativos desde 2020 amosa a recuperación da ocupación da poboación parada con estudos superiores; único colectivo que presenta unha redución notable na súa taxa de paro pasando do 9,4% ao 8,1%. Pola súa banda, o colectivo de persoas con estudos primarios mantén en 2022 case constante a súa taxa de paro (23,7%) en relación a 2020 (23,8%), pero multiplicando case por 3 a taxa do nivel educativo superior. De todos os xeitos, o colectivo con estudos superiores segue representando o 34% dos parados galegos, cifra moi superior á estimada para o conxunto de España (25,8%). Os novos activos en Galicia, ano tras ano, teñen na súa gran maioría estudos superiores; de feito, só outro colectivo (estudios medios) continúa aumentando a súa actividade. Nos últimos anos os activos no resto de grupos educativos redúcense a un forte ritmo.

Unha boa noticia, a mellora do nivel de formación da poboación activa en Galicia, ten tamén o seu lado negativo. A economía galega segue mostrando enormes dificultades para ofrecer postos de traballo cualificado a estes demandantes, o que acentúa o desaxuste educativo no mercado laboral galego. O único colectivo galego que amosa unha taxa de desemprego superior á observada no conxunto de España

é o de estudos superiores (gráfico 10). Polo tanto, este sería o colectivo máis proclive a emigrar dado o diferencial existente en relación á probabilidade de atopar emprego (aproximada pola taxa de paro por colectivos), tanto en España como no contexto internacional.

Para finalizar esta sección faremos un breve apuntamento sobre a evolución demográfica en Galicia e o seu impacto sobre o mercado laboral. A poboación ocupada galega está cada ano máis avellentada e a dinámica da poboación actual parece que non vai ser capaz de asegurar o relevo a curto e medio prazo. Cada ano que pasa, o peso dos

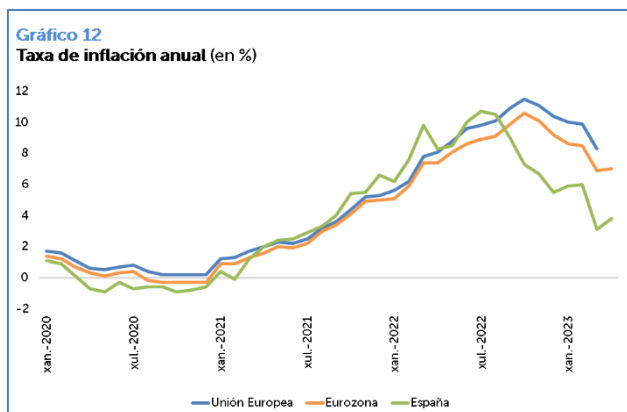
traballadores en idade avanzada (55 e máis anos) aumenta, o que parece indicar que a curto prazo vai ser necesario un maior esforzo na participación laboral dos traballadores en idade avanzada (gráfico 11).

Un último dato, o número de traballadores maiores de 55 anos é actualmente de máis de 240 mil. Por outra parte, a poboación galega entre 11 e 20 anos (os máis claros substitutos para estes traballadores) suma algo máis de 232 mil persoas. Aínda que cunha dinámica de envellecemento similar, no conxunto de España o número de traballadores de máis de 55 anos é de 4.126.100 persoas, pero neste caso a poboación entre 11 e 20 anos supera

os 5 millóns. En calquera caso, existe marxe para que o incremento da participación no mercado laboral de todos os grupos de idade alivie en gran parte o problema cuantitativo de falla de relevo en Galicia, máis aínda quedaría por resolver o axuste "cualitativo" ou formativo. Sen dúbida é máis urxente que nunca analizar con detalle as necesidades de relevo no mercado laboral galego e non esquecer o relevo cualitativo na organización futura do sistema educativo. Xa coñecemos as prioridades a nivel sectorial e de ocupación; agora debemos pensar en elaborar os incentivos adecuados para eliminar o desaxuste existente.

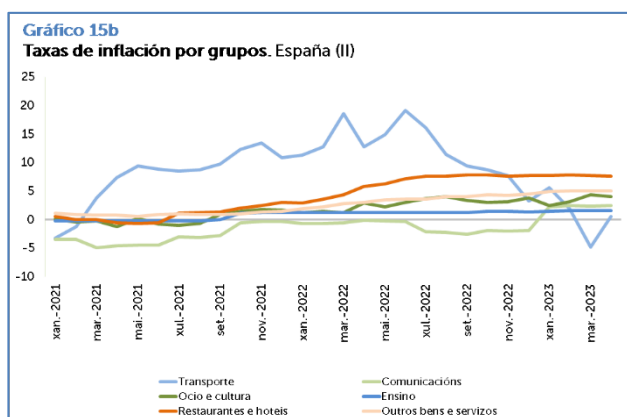
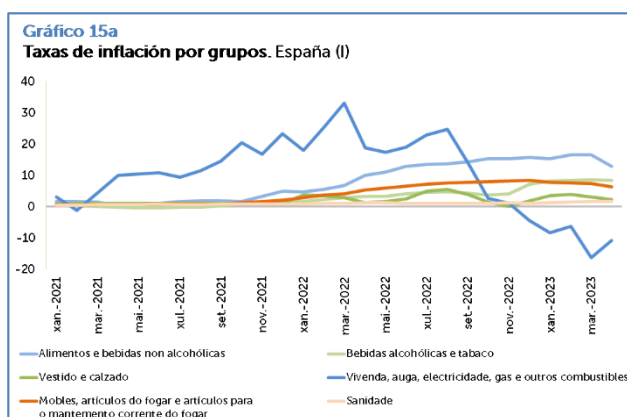
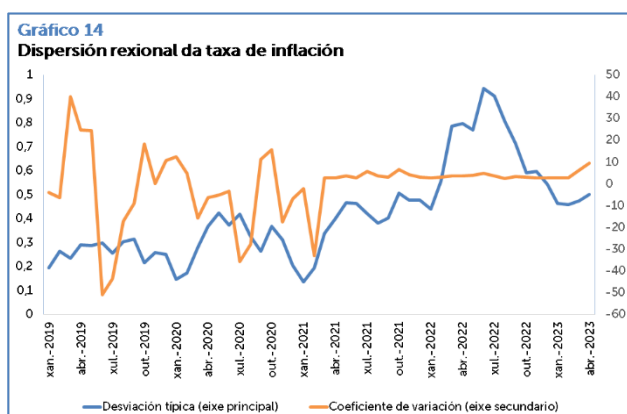
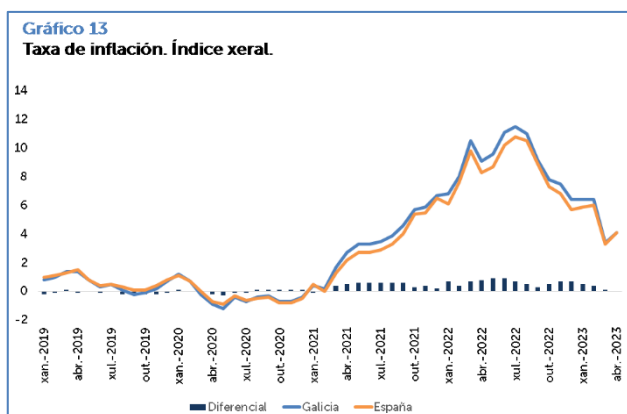
Prezos e salarios

A reaparición da inflación como fenómeno económico nos países máis desenvolvidos é sen dúbida un dos acontecementos a destacar no ano 2022, malia que o inicio da escalada da taxa de inflación comezara xa en períodos precedentes. Os bancos centrais das principais economías do mundo lograran manter as taxas de inflación baixo control desde mediados da primeira década do século e, con pequenas repuntas, a inflación mantívase estable e baixa ao longo de boa parte do século XXI. O aumento das taxas de inflación xa empezara a principios de 2021, impulsada polo crecemento nos prezos internacionais dos *commodities* e os colos de botella derivados da escaseza de microchips nos mercados mundiais; pero foi o inicio da guerra de Ucraína, coas incertezas relacionadas coa subministración de gas procedente de Rusia aos mercados centroeuropeos e a escaseza de gran importado desde Ucraína, o que levou a taxa de inflación a niveis inéditos en moitos anos. Ao longo de 2021 a inflación entrou nunha dinámica ascendente, pasando do 0,4% de xaneiro ao 6,6% en decembro. O comezo da guerra supuxo un novo impulso, subindo a taxa ata o 10,7% en xullo de 2022. A reacción do Banco Central Europeo (BCE), que desde mediados da década anterior mantivera unha política monetaria laxa, con tipos de xuro no 0%, non se fixo esperar e en xullo aprobou a primeira dunha serie de aumentos nos tipos de xuro oficiais, que pasaron do 0,5% en xullo ata o 2,5% en decembro; dinámica que non se detivo nos primeiros meses de 2023, ata

alcanzar o 4% no momento da redacción deste informe. A combinación da moderación das condicións detrás da subida da inflación (sobre todo a redución nos prezos da enerxía) e os efectos dunha política monetaria máis restritiva sobre a demanda agregada contribuíron decisivamente á redución da taxa de inflación, que baixou ata o 5,5% en decembro, continuando esta senda descendente ata o 1,9% no mes de xuño de 2023. Ademais, é salientable que, mentres na fase alcista a taxa en España se situou por riba da media da EU e da Unión Monetaria Europea, unha vez que muda a dinámica a inflación cae moito máis en España (gráfico 12).

A inflación en Galicia presentou unha dinámica similar á do conxunto nacional (gráfico 13), aínda que con valores lixeiramente superiores desde principios de 2021. Así, se en xaneiro de 2020 a taxa galega era do 1,2% (1,1% no conxunto do Estado), en agosto de 2022, momento no que se chega ao máximo da serie actual, a taxa en Galicia situouse no 11,5% fronte ao 10,8% que alcanzara como máximo a taxa nacional

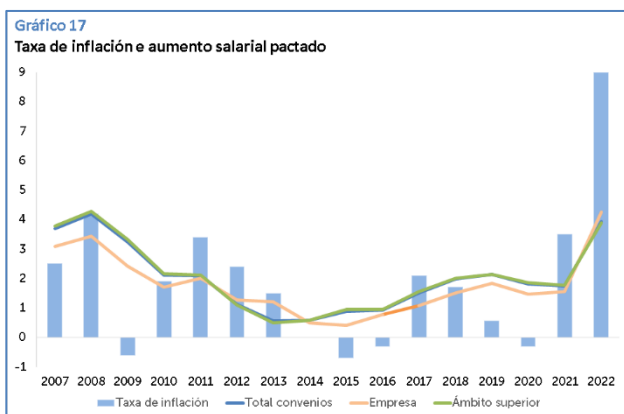
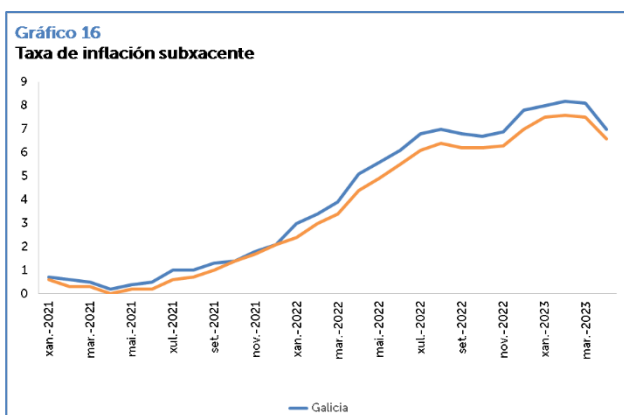
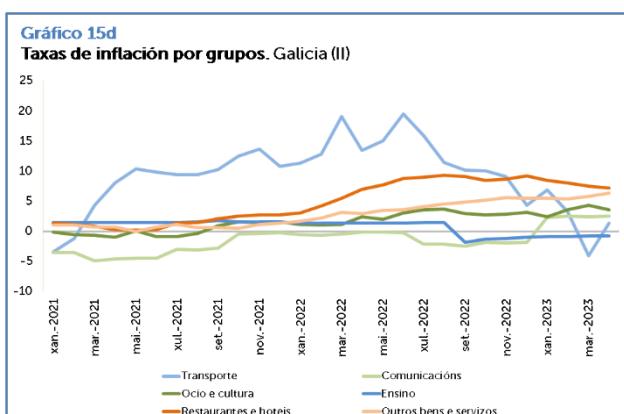
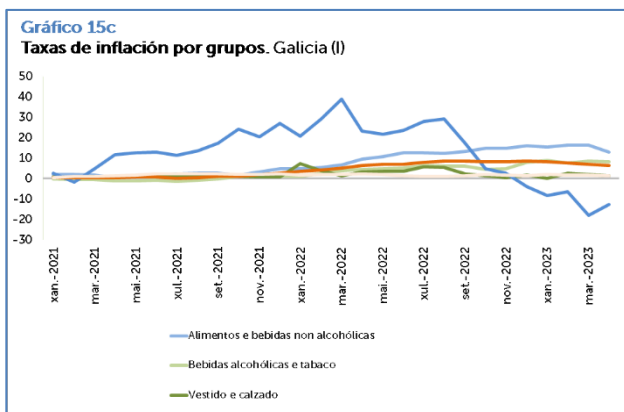

un mes antes. A redución xeneralizada da inflación que se produciu desde entón favoreceu a converxencia de ambas as taxas, situadas no 4,1% en abril de 2023.

É interesante sinalar que desde o punto de vista territorial o aumento das taxas de inflación foi moi homoxéneo, o que indica que se trata dun *shock* simétrico ao conxunto do Estado español. O gráfico 14 mostra a dispersión absoluta (desviación típica) e relativa (coeficiente de variación) dos diferenciais rexionais respecto da media nacional desde 2019. Observamos como, a pesar de que desde o inicio do período inflacionista en 2020 a dispersión absoluta dos diferenciais medra, en termos relativos estas disparidades permanecen estables.

Os grupos de bens de consumo que están detrás desta dinámica son similares no conxunto nacional e en Galicia, con pequenas diferenzas en canto á contribución relativa de cada un deles (gráfico 15). Así, foron esencialmente o gasto enerxético (grupo 4) e os alimentos e bebidas non alcohólicas (grupo 1) os que máis contribuíron á subida das taxas de inflación. Por outra banda, a desagregación por grupos permite identificar o patrón dinámico que seguiu a inflación nos últimos dous anos. Despois dun aumento inicial debido aos custos enerxéticos, iniciado xa a principios de 2021, e que xerou un forte debate sobre a regulación dos mercados enerxéticos, en particular o eléctrico, os efectos da segunda fase desta subida inicial dos prezos coincidiron no tempo co inicio da guerra de Ucraína, que provocou un novo incremento da inflación relacionada cos produtos enerxéticos. Asemade, comezaban a trasladarse ao resto de grupos de bens os maiores custos derivados do aumento no prezo dun *input* básico como a enerxía, que se viñan acumulando desde o ano precedente. O resultado é que, a pesar de que desde setembro de 2022 os prezos da enerxía moderan o seu crecemento, mesmo presentando taxas de variación anuais negativas, os efectos da segunda e terceira fase sobre o resto de bens provocaron subidas da inflación na maioría dos grupos; malia que debido ao seu menor peso relativo na cesta de consumo, o efecto final foi unha redución das taxas de inflación para o conxunto de bens.

A inflación subxacente trata de illar da evolución xeral dos prezos o efecto dos produtos enerxéticos e os alimentos básicos, que soen ser máis volátiles, e, por tanto, a súa inclusión na medida xeral de inflación pode dar

unha imaxe deformada da magnitude do fenómeno. No caso da economía española, a taxa de inflación subxacente mantíñase en niveis moi reducidos (no entorno do 0,5%) ao longo da primeira metade de 2021, para comezar a crecer de maneira tímida no resto do ano. A medida que os aumentos nos prezos enerxéticos se foron trasladando ao resto de bens de consumo, a inflación subxacente empezou a medrar de xeito notable, pasando do 2,4% en xaneiro de 2022 ao 7% en decembro; para continuar a escalada en 2023 ata un máximo do 7,6% en febreiro, e moderarse ata o 6,6% de abril. En Galicia, a dinámica foi moi similar, malia que os valores que amosa a taxa galega foron sistematicamente superiores aos da media nacional, ao igual que acontecía coa taxa de inflación xeral.

Esta evolución da taxa de inflación incorporouse aos procesos de negociación colectiva, que dalgún xeito trataron de mitigar o efecto da subida dos prezos sobre a capacidade adquisitiva dos salarios. Segundo os datos proporcionados polo Ministerio de Traballo e Economía Social na *Estadística de Convenios Colectivos de Trabajo*, o aumento salarial pactado nos 204 convenios asinados ao longo de 2022 situouse no 3,94% para o total de convenios; o que supón un significativo incremento respecto do ano anterior, que fora do 1,76%. Porén, en 2022 a desagregación do aumento salarial pactado por tipo de convenio (de empresa ou de ámbito superior) racha co que viña sendo habitual nos anos precedentes. Habitualmente, os convenios de empresa amosan unha maior moderación nas subidas salariais, xa que este tipo de negociación máis descentralizada permite incorporar nas mesas de negociación elementos extrasalariais, como comedores de empresa, garderías, transporte etc. Non obstante, en 2022 foron precisamente este tipo de convenios, que aínda que maioritarios (en 2022 representaron o 82% do total de convenios) cobren unha porcentaxe reducida de traballadores (o 10,5%), os que presentaron un maior incremento salarial, 4,26% fronte ao 3,90% dos convenios de ámbito superior. Por provincias, os maiores aumentos nos convenios de empresa déronse en Pontevedra (4,62%), con subidas máis moderadas no resto de provincias (3,34% na Coruña, 3,24% en Lugo e 3% en Ourense). Nos convenios de ámbito superior, as maiores subidas producíronse en Lugo (4,54%) e Pontevedra (4,19%), seguidas da Coruña (3,52%) e Ourense (2,31%).

A *Encuesta Trimestral de Costes Laborales* publicada polo INE complementa a información relativa á evolución dos salarios ao longo

Cadro núm. 3
Evolución dos custos laborais

	2021	2022					Variación	
	Media	I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.	Media	absoluta	TVI (%)
Industria								
Custo total	2.901,7	2.741,7	2.947,5	2.871,0	3.227,7	2.947,0	45,2	1,6
Custo salarial total	2.123,0	1.974,4	2.184,5	2.095,6	2.446,4	2.175,2	52,3	2,5
Custo salarial ordinario	1.810,6	1.828,7	1.854,6	1.877,1	1.909,9	1.867,6	56,9	3,1
Outros custos	778,8	767,3	763,0	775,3	781,3	771,7	-7,0	-0,9
Custo por percepción non salariais	82,9	63,2	56,4	58,3	53,7	57,9	-25,0	-30,2
Custo por cotización obrigatorias	706,3	712,3	717,0	728,5	742,8	725,1	18,9	2,7
Subvencións e bonificacións da S. Social	10,4	8,2	10,4	11,4	15,2	11,3	0,9	8,6
Construción								
Custo total	2.762,9	2.660,0	3.189,0	2.779,7	2.921,1	2.887,4	124,5	4,5
Custo salarial total	1.937,8	1.782,4	2.337,0	1.932,8	2.067,3	2.029,9	92,1	4,8
Custo salarial ordinario	1.669,0	1.725,1	1.780,3	1.710,6	1.704,2	1.730,0	61,0	3,7
Outros custos	825,1	877,6	851,9	846,9	853,8	857,6	32,4	3,9
Custo por percepción non salariais	122,6	176,5	132,3	125,1	142,3	144,0	21,4	17,5
Custo por cotización obrigatorias	709,6	709,9	731,0	731,9	730,7	725,9	16,3	2,3
Subvencións e bonificacións da S. Social	7,1	8,8	11,3	10,1	19,1	12,4	-0,1	-1,0
Servizos								
Custo total	2.350,2	2.333,1	2.432,7	2.385,7	2.567,8	2.429,8	79,6	3,4
Custo salarial total	1.741,8	1.714,9	1.820,3	1.765,7	1.938,5	1.809,9	68,0	3,9
Custo salarial ordinario	1.570,6	1.596,3	1.622,4	1.623,6	1.645,4	1.621,9	51,4	3,3
Outros custos	608,4	618,2	612,3	620,0	629,4	620,0	11,6	1,9
Custo por percepción non salariais	60,5	47,7	46,1	47,2	52,2	48,3	-12,2	-20,1
Custo por cotización obrigatorias	563,3	582,8	585,8	585,4	597,3	587,8	24,5	4,4
Subvencións e bonificacións da S. Social	15,3	12,2	19,6	12,6	20,1	16,1	0,1	0,8
Total non primario								
Custo total	2.476,7	2.427,5	2.573,7	2.497,3	2.706,4	2.551,2	74,5	3,0
Custo salarial total	1.823,0	1.765,3	1.918,9	1.835,1	2.036,0	1.888,8	65,8	3,6
Custo salarial ordinario	1.620,1	1.646,1	1.673,6	1.674,2	1.695,7	1.672,4	52,3	3,2
Outros custos	653,7	662,2	654,8	662,2	670,4	662,4	8,8	1,3
Custo por percepción non salariais	68,7	59,2	53,8	54,2	58,2	56,3	-12,4	-18,0
Custo por cotización obrigatorias	598,8	614,3	618,5	620,3	631,4	621,1	22,3	3,7
Subvencións e bonificacións da S. Social	13,9	11,3	17,4	12,3	19,1	15,0	0,0	-0,2

Fonte: INE, *Encuesta trimestral de costes laborales*.

de 2022. Segundo esta operación estatística, que recolle información sobre os custos laborais e os seus compoñentes nos sectores non primarios da economía, o custo laboral total medrou un 3% respecto a 2021; resultado do incremento do 3,6% do custo salarial total e dunha redución do 18% nos custos por percepción non salariais. Por sectores, os crecementos foron maiores na construción, cunha subida dos custos totais do 4,5% (do 4,8% do custo salarial total e do 17,5% dos custos por percepción non salariais); seguido dos servizos, 3,4% (alza do 3,9% do total e redución de 20,1% das percepción non salariais). Na industria o incremento foi moito máis moderado, tan só do 1,6%, resultado do aumento do 2,5% no custo salarial total e dunha importante caída do 30,2% nas percepción non salariais. Estas percepción non salariais recollen todos aqueles pagos efectuados ao traballador non incluídos nas epígrafes anteriores, e que se derivan da compensación polos gastos debidos á execución do seu traballo e ás indemnizacións por finalización de contrato. Este último aspecto pode estar detrás destas caídas tan relevantes na categoría de custo laboral: a reforma laboral que universaliza o contrato indefinido supón unha diminución na rotación do traballo temporal, polo que os importes a satisfacer polas finalización de contratos vense necesariamente reducidos.